

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1996

Vragen van het lid **Mei Li Vos** (PvdA) aan de Ministers van Financiën en van Economische Zaken over *de overname van BEB door Gasunie* (Ingezonden 10 april 2014).

Antwoord van Minister **Dijsselbloem** (Financiën) mede namens de Minister van Economische Zaken (ontvangen 19 mei 2014).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het bericht over de overname van BEB door Gasunie, waarbij het Ministerie van Financiën bij nader inzien toch op de hoogte bleek te zijn van de grote risico's?¹

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van het betreffende krantenartikel.

Vraag 2

Klopt het dat (ambtenaren van) het Ministerie van Financiën wel degelijk op de hoogte waren van de (regulerings)risico's die hebben geleid tot een boekverlies van 1,5 miljard euro?

Antwoord 2

Het Ministerie van Financiën was ten tijde van de overname op de hoogte van het feit dat het reguleringsrisico een belangrijk risico was. Het ministerie heeft dit nooit ontkend. De kans dat het reguleringsrisico zich zou materialiseren werd, achteraf gezien ten onrechte, destijds echter als zeer klein ingeschat. De feiten en omstandigheden rond de gang van zaken in 2007 heb ik laten onderzoeken door een onafhankelijk onderzoeksbureau en vervolgens uitvoerig toegelicht aan en besproken met de Kamer. Zie onder andere Kamerstukken II 2012/13, 28 165, nr. 139, blz. 199365, nr. 146, nr. 159, nr. 162; Kamerstukken I 2012/13, 33 292, A en Kamerstukken I 2013/14, 33 292, B.

Vraag 3

Waarom is in een eerder stadium beweerd dat het Ministerie van Financiën hier niet van op de hoogte zou zijn? Welke rol speelde het Ministerie van Economische Zaken hierin?

¹ Volkskrant, «Financiën kende risico's Gasunie», 8 april 2014, blz. 21.

Antwoord 3

Dit is een onjuiste voorstelling van zaken, zie het antwoord onder 2.

De Minister van Economische Zaken is betrokken geweest bij de vraag of de overname paste in de gasrotondestrategie. Deze Minister was niet betrokken bij de beoordeling van de aankoopprijs en de afweging van de eventuele bijbehorende risico's. De betrokkenheid van het Ministerie van Economische Zaken is aangegeven in het verslag van 26 februari 2013 naar aanleiding van het onderzoek naar de overname van Gasunie Deutschland (Kamerstukken II 2012/13, 28 165, nr. 146, pag. 27).

Vraag 4

Klop het dat voor de aankoop van 50% van de aandelen Gasunie in 2005, van Shell en Exxon, ook te veel is betaald? Waren deze aandelen echt 2,82 miljard euro waard of is ook hier de staatskas benadeeld?

Antwoord 4

Zoals in de antwoorden op vragen van de heer Jansen (SP) van 3 augustus 2011 (Kamerstukken II, 2010/11, Aanhangsel, 3559, vraag 8) is aangegeven, is er niet teveel betaald voor dit belang.

In 2004 heeft de staat met Shell en ExxonMobil onderhandeld over de splitsing van Gasunie en de overname van hun aandeel in de transportactiviteiten en dat heeft geleid tot een overeenkomst, die op 1 juli 2005 geëffectueerd is (Kamerstukken II, 2004/05, 28 109, nr 6 en nr 7). In het later vernietigde methodebesluit van 30 augustus 2005 heeft de NMa (thans ACM) destijds een gestandaardiseerde activawaarde (GAW) vastgesteld van € 4,8 miljard voor het landelijk transportnet van GTS. Dit op basis van de geïndexeerde historische kosten onder aftrek van regulatorische afschrijvingen. De auteurs in de Groene Amsterdammer (waar het door vragensteller aangehaalde artikel naar verwijst) menen op die basis dat € 4,8 miljard de waarde zou moeten zijn voor het na de splitsing ontstane bedrijf Gasunie, waardoor de staat teveel zou hebben betaald.

De aankoopprijs van Gasunie is indertijd bepaald op basis van algemeen gangbare waarderingsmethodieken en was de uitkomst van een onderhandelingsproces. Daarbij speelden de bestaande regulering in 2004 en de toenmalige verwachtingen over de toekomstige regulering een grote rol. Zoals de toenmalige Minister van Economische Zaken de Tweede Kamer heeft laten weten is er in 2005 € 2,77 miljard betaald voor het 50%-aandeel van Shell (25%) en ExxonMobil (25%) in Gasunie (Kamerstukken II, 2004/05, 28 109, nr 7). Inclusief de overgenomen schuld van € 0,78 miljard leidde dit tot een waardering van Gasunie van circa € 6,3 miljard (2x 2,77 + 0,78), hetgeen hoger is dan de GAW.

Er zijn drie factoren in het aan Shell en ExxonMobil betaalde bedrag, die een opwaarts effect hebben op de waarde van Gasunie. Het aankoopbedrag is inclusief de niet-gereguleerde activiteiten van Gasunie, terwijl de GAW alleen betrekking heeft op de geregleerde activiteiten. Tot de niet-gereguleerde activiteiten van de N.V. Nederlandse Gasunie die eveneens kwamen toe te vallen aan de staat behoorden ondermeer Gasunie Engineering, Gasunie Research en de BBL Company. Tevens is in het aankoopbedrag de verwachte winst over het jaar 2005 verdisconteerd, terwijl de door NMa vastgestelde GAW in het methodebesluit betrekking had op de jaren 2006–2009. Daarnaast was in het methodebesluit opgenomen dat pas aan het einde van de reguleringsperiode het efficiënte kostenniveau bereikt zou worden. Dat wil zeggen tarieven op basis van een GAW van € 4,8 miljard. Tussen 2005 en 2009 zouden de tarieven stapsgewijs worden verlaagd tot het efficiënte kostenniveau. In de tussentijd waren de tarieven dus hoger.